

Толочко С.В., Шкодин А.В. (Україна, Ніжин)

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВНЗ

Сьогодення вимагає від студентів – майбутніх фахівців знань та вмінь мобілізувати свій особистісний потенціал для вирішення різних професійних завдань, у тому числі і екологічних. Важливий внесок вищої освіти у підготовку фахівця, який опановує не тільки необхідні знання, уміння, навички творчої діяльності, але й набуває професійних компетентностей та особистісних якостей особливо підкреслюється у контексті Болонських угод. Саме тому, метою вищої професійної освіти є підготовка компетентного фахівця, який вільно володіє своєю професією, орієнтується у суміжних сферах діяльності, готовий до постійного професійного зростання, яке повинно забезпечити максимальну затребуваність особистісного потенціалу кожного випускника ВНЗ, визнання його роботодавцями і усвідомлення ним самим власної значущості.

У нашому дослідженні ми розглядаємо компетентнісний підхід як основу формування професійної готовності майбутніх інженерів-аграрників, тобто на перший план висуваємо вміння вирішувати практичні завдання. В умовах сучасної екологічної ситуації в країні стає актуальним включення екологічної складової в структуру як професійної компетентності фахівця, так і громадянської компетентності людини, що дозволяє своєчасно знаходити правильні рішення у проблемних екологічних ситуаціях. З позицій компетентнісного підходу, загальним інтегрованим результатом аграрної вищої освіти є саме екологічна компетентність.

Інтегральний характер знань сучасної екології, її спрямованість на задоволення життєвих потреб людини обумовлюють необхідність включення молодих людей у вирішення екологічних проблемних ситуацій незалежно від їх професійного вибору. У зв'язку з цим, ми не можемо не погодитися з позицією багатьох вчених (Л. Лук'янової, М. Мамедова, Г. Пустовіта, Н. Пустовіт, А. Степанюк, А. Урсула, С. Шмалей та ін.), що одним із стратегічних завдань вищої професійної освіти є формування особистості студента з високим рівнем саме екологічної компетентності.

Отже, метою нашого дослідження є спроба розкриття і визначення шляхів формування екологічної компетентності студентів агротехнічних спеціальностей ВНЗ. Нині єдиного підходу до визначення поняття екологічної компетентності немає. Ми розглядаємо екологічну компетентність студента агротехнічного ВНЗ як особистісну характеристику, що включає сукупність знань про природне середовище, про характер впливу і норми взаємодії людини з навколишнім середовищем; умінь творчо вирішувати професійні екологічні завдання; досвід участі у практичних справах із збереження та покращення стану навколишнього середовища; екологічно значущих особистісних якостей студента (гуманність, емпатійність, ощадливість, відповідальність за результати своєї екологічної діяльності).

У своєму дослідженні ми визначили основні показники сформованості екологічної компетентності студентів аграрних ВНЗ: стійкість інтересу до екологічних питань, характер потреби в підвищенні рівня екологічних знань, мотиви участі в екологічній діяльності; обсяг, усвідомленість, міцність екологічних знань; ступінь сформованості умінь творчо вирішувати навчальні екологічні завдання, наявність досвіду участі в практичних справах із збереження та поліпшення стану навколишнього середовища.

Нами розроблено і реалізовано зміст методики формування екологічної компетентності студентів ВНЗ, що включає в себе сукупність цілей (соціальних, психологічних, дидактичних, виховних, навчальних), визначено критерії та рівні сформованості .

Отже, проблема формування екологічної компетентності майбутніх фахівців агротехнічних спеціальностей є багатоаспектною і розгляд усіх її складових дозволяє створити цілісну систему професійної готовності до майбутньої інженерної діяльності. Проте наше дослідження не вичерпує змісту проблеми, тому подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення процесів саморозвитку екологічних компетентностей на основі визначення інтегративних зв'язків між біолого-екологічними та спеціальними дисциплінами; впливу рівня розвитку екологічних компетентностей на процеси розвитку загальнопрофесійних і спеціальних компетентностей.